

terrein verkaveld. Een nieuwe, tijdelijke, poort van hout „een heckpoort van sparren gemaect” zooals Rotshouck zegt, was reeds in 1599 gebouwd ter hoogte van Coolhoek (Vasteland) en het voorpoortje, dat toegang verleende tot den Binnenweg, verving men, nadat in 1608 deze weg voor rijverkeer was opengesteld, door een grootere poort. Vermoedelijk ook van hout, want toen in 1619 de Vest op deze plaats 4 voet gehoogd werd, vijzelde men poorthuis en wachthuis $3\frac{1}{2}$ voet op en dat was bij steenen gebouwen toen nog niet gebruikelijk.

De voorloopige houten poort aan het Vasteland maakte in 1647, na een halve eeuw dienstdoende, plaats voor een eenvoudige steenen poort in Toskaanschen bouwtrant.

Van de poorten welke tusschen 1662 en 1666 ter vervanging van tijdelijke houten aan de waterkant gebouwd werden, nadat daar reeds sedert 1597 de mooie poort aan het Oostersche Oude hoofd stond ¹⁾, kan men niet zeggen dat ze zoo eenvoudig waren. Al toonden ze geen zweem van valschen pronk of van opgesmukte praal, toch waren deze bouwwerken blijkbaar erop berekend van deze zijde het stadsbeeld op zijn voordeeligt te laten uitkomen en het was ook zeker geen toeval dat de twee middelste, de Westersche Oude- en de Oostersche Nieuwe Hoofdpoort, lager waren gehouden, waardoor de Oude Hoofdpoort in het oosten, de Nieuwe Hoofdpoort in het westen konden domineeren als markante punten van de nieuwe stad aan het water. En als Kortebrant deze laatste noemt de allerprachtigste poort dezer stad, dan doet hij den bouwmeester-geschiedschrijver Lois nog maar matige hulde wedervaren, al heeft hij bij zijn lezers ook de waardeering voor het oudere bouwwerk erdoor verkleind — als modern achttiende-eeuwer spreekt hij daarvan met iets

1) De oudste hoofdpoort stond zooals men weet aan het zuideinde van de Hoofdsteeg nabij Havestein, dat waarschijnlijk aan de oostzijde van den havenmond ter zijde van de draaibrug lag, niet in het Westnieuwland zooals staat op blz. 14 van mijn vorig opstel. (Verg. Vr. Res. 3 April 1511, Br. III blz. 427 en 434 en Informatie 1514.)

Na de slooping van de oude poort behielp men zich aan het einde van het hoofd, volgens Van Waerschut, met een gat in den aarden wal aan beide zijden met balken bezet, overdekt met planken waarover aarde gestort was; vóór dit gat lag een smalle valbrug.